

Broj:01_____/11
Banja Luka,_____2011. godine

Izveštaj o radu Uprave za indirektno oporezivanje za period 01.01.-31.12.2010. godine

I UVOD

Zakonom o sistemu indirektnog oporezivanja („Službeni glasnik BiH“ broj 44/03, 52/04, 4/08, 49/09) uspostavljen je institucionalni i organizacioni osnov za jedinstven sistem indirektnog oporezivanja u Bosni i Hercegovini i uređena Uprava za indirektno oporezivanje (u daljem tekstu: UIO), kao samostalna upravna organizacija, koja sprovodi zakonske i druge propise o indirektnom oporezivanju i politiku koju utvrdi Savjet ministara na prijedlog Upravnog odbora, i koja je zadužena za naplatu i raspodjelu indirektnih poreza u Bosni i Hercegovini. Nadležnost, organizacija, rukovođenje i druga pitanja značajna za rad UIO regulisana su Zakonom o sistemu indirektnog oporezivanja u Bosni i Hercegovini, Zakonom o Upravi za indirektno oporezivanje i drugim zakonima koji regulišu indirektnu poreze u Bosni i Hercegovini.

Poslove iz svoje nadležnosti UIO vrši u Središnjem uredu sa sjedištem u Banja Luci i regionalnim centrima koji se nalaze u Banja Luci, Tuzli, Sarajevu i Mostaru, putem svojih osnovnih i unutrašnjih organizacionih jedinica, utvrđenih Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta UIO. Ukupan broj zaposlenih zaključno sa 31.12.2010. godine je 2410 što u odnosu na Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta predstavlja popunjenost manju od 90% po čemu je UIO Uprava sa ubjedljivo najmanjim brojem zaposlenih od svih poreskih administracija u Evropi.

II NAJVAŽNIJE AKTIVNOSTI I STANJE U OBLASTI

U 2010. godini UIO je poslove iz svoje nadležnosti obavljala u uslovima pogoršane ekonomske i finansijske situacije u zemlji kao posljedice negativnog uticaja globalne ekonomske i finansijske krize koja se odrazila i na makroekonomsku stabilnost u BiH. U takvim uslovima oblast indirektnog oporezivanja, kao značajan resurs pod nadležnošću UIO, zahtijevala je dodatni angažman i punu posvećenost na obezbjeđenju stabilnosti i fiskalne održivosti Bosne i Hercegovine, Republike Srpske, Federacije BiH i Brčko Distrikta. Pored toga u 2010. godini značajni kapaciteti UIO bili su u funkciji: kontinuirano ispunjavanje uslova iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između BiH i EU, provođenju Privremenog sporazuma o trgovini i trgovinskim pitanjima između BiH i EU, provođenje Sporazumu o slobodnoj trgovini CEFTA, izvršavanje obaveza BiH kao članice Svjetske carinske organizacije, daljem usklađivanju normi i procedura iz oblasti indirektnog oporezivanja sa direktivama Evropske unije, intenziviranje kontrolnih aktivnosti na primjeni i provođenju zakonskih propisa iz oblasti indirektnog oporezivanja, uključujući i povećanje broja kontrola, sa ciljem povećanja naplate prihoda.

Naplata prihoda

U 2010. godini Uprava za indirektno oporezivanje je izvršavala aktivnosti vezane za primjenu propisa iz oblasti indirektnog oporezivanja i naplatu prihoda na jedinstveni račun, raspoređivanje i uplatu prihoda ostvarenih od indirektnih poreza i ostalih prihoda korisnicima, te servisiranje vanjskog duga. Od ukupno planiranih 5.423 miliona KM prihoda na jedinstvenom račun u 2010. godini prikupljeno je 5.531 milion KM što je za **2% više** u odnosu na plan, a u odnosu na 2009. godinu prikupljeno je za **7% više prihoda**. Neto raspoređeni prihodi veći su za 8% u odnosu na 2009. godinu što je rezultat, dijelom zbog promjene politike u oblasti indirektnog oporezivanja te povećanih kontrolnih aktivnosti, a dijelom i kretanja u sferi privrede.

UIO je raspodjelu i doznačavanje prikupljenih prihoda u 2010. godini vršila shodno odlukama Upravnog odbora UIO i prema važećim koeficijentima raspodjele, tako da su, nakon izdvajanja sredstava za minimalne rezerve u svrhu obezbjeđenja povrata sredstava obveznicima (iznos od 729 mil.) i za putarine za izgradnju autoputeva 0,10 KM (iznos od 123 mil.) **korisnicima doznačena sredstava i to: 689 miliona KM u**

korist BiH-finansiranje institucija, 2.568 miliona KM u korist Federacije BiH, 1.278 miliona KM u korist Republike Srpske i 142 miliona KM u korist Distrikta Brčko. U toku 2010.godine izvršeno je povrata indirektnih poreza u ukupnom iznosu od oko 729 miliona KM, od čega je 642 miliona KM vraćeno putem komercijalnih banaka PDV obveznicima, oko 75 miliona KM PDV-a je vraćeno međunarodnim organizacijama, a oko 12 miliona KM se odnose na povrate po ostalim osnovama.

Nakon stupanja na snagu i primjene Zakona o akcizama u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH”, broj: 49/09), od 01.07.2009.godine uvedena je i putarina u iznosu od 0,10 KM za izgradnju autoputeva i povećana akciza na cigarete i kafu. Od 01.01.2010. godine dodatno povećanje stope posebne akcize na duhan i duhanske prerađevine uticalo je na povećanje prihoda od akciza na duhanske prerađevine pa samim tim i ukupnih akciza (prihodi od akciza na duhanske prerađevine veći su za 166,5 miliona u odnosu na prošlu godinu). Tako je povećanje ukupnih prihoda po osnovu domaćih akciza veće za 24% , a po osnovu akciza na uvozne proizvode za 14% u odnosu na predhodnu godinu.

Kako je ovim zakonom propisano obilježavanje kafe i prirodne rakije akciznim markicama, Uprava je po ovom osnovu u 2010. godini imala materijalne izdatke za štampanje akciznih markica, u iznosu od 3.867.000 KM.

U postupku prinudne naplate indirektnih poreza, ostalih prihoda i taksu koji je UIO proveo u 2010. godini najveći dio duga odnosi se na obaveze po osnovu PDV-a koje su iznosile 122.838.517 KM od čega je ukupno naplaćeno 56.741.006 KM (46,19%). Od nenaplaćenog duga, koji iznosi 66.097.511 KM, dug po PDV prijavama iznosi 56.185.147 KM tj. 85 %, a dug po osnovu automatskog razreza PDV obaveze iznosi 9.912.364 KM tj. 15%, koji dug je znatno smanjen nakon podnošenja PDV prijave od strane obveznika indirektnih poreza. Nakon provedenog postupka prinudne naplate u skladu sa zakonskim propisima za 14 dužnika proglašena je nenaplativost duga, u ukupnom iznosu od 3.416.946 KM.

Kontrolne aktivnosti

U 2010.godini UIO je sa aspekta primjene zakonskih propisa o indirektnim porezima u unutrašnjem prometu izvršila 1148 kontrola kod velikih poreskih obveznika, što je više za 1,06 % u odnosu na 2009. godinu (12 kontrola). Ostvareni efekat ovih kontrola je 30.598.837,56 KM, što je za 4,57% više u odnosu na 2009. godinu (1.338.041,57 KM). Također je izvršeno 6.177 kontrola kod ostalih poreskih obveznika, što je manje za 8,49% u odnosu na 2009. godinu (6750 kontrola), a ostvareni efekat ovih kontrola je 44.264.534,37 KM, što je za 9.06 % manje u odnosu na 2009. godinu (4.012.245,97KM).

U izvještajnom periodu UIO je zaprimila i obradila 578.918 PDV prijava, 2.655 (prijava o obračunatoj domaćoj akcizi) PDA prijave, te 17.568 izmijenjenih PDV prijava.

U 2010.godini izvršen je povrat PDV-a u iznosu od 654.732.602,86 KM, što je za 0,94 % manje u odnosu na izvršeni povrat PDV u 2009.godini.

UIO je u 2010.godini upisala u Jedinstveni registar obveznika indirektnih poreza ukupno 3.228 obveznika PDV, 76 akciznih obveznika, 1.796 obveznika za spoljnu trgovinu, 16 obveznika za obavljanje špediterske djelatnosti, a deregistrovano je ukupno 1.081 poreski obveznik.

U obavljanju carinskih poslova UIO je u 2010. godini obradila 580.991 uvoznih carinskih prijava, 227.246 izvoznih carinskih prijava i 179.475 carinskih prijava za tranzit. Riješeno je 20.086 prvostepenih upravnih predmeta u carinskom postupku. U izvještajnom periodu je izvršeno 914 naknadnih carinskih kontrola, sačinjeno je 1.116 mišljenja koja se odnose na carinske postupke, 445 laboratorijskih analiza, izdato je 32 obavezujuće informacija o svrstavanju i porijeklu carinske robe i izvršeno je 4945 provjera porijekla i vrijednosti carinske robe.

Ukupna vrijednost uvoza roba u BiH nad kojom je proveden carinski postupak u 2010.godini je 13.329.449.515,20 KM, što predstavlja 110,78 % u odnosu na vrijednost uvezene robe u 2009. godini (12.032.128.258,22 KM), a ukupna vrijednost izvoza je 7.293.816.189,96 KM, što je 129,45% u odnosu na izvoz roba u 2009. godini (5.634.423.982,08 KM).

U 2010.godini UIO je u carinskom postupku naplatila ukupno 3.452.082.634, 34 KM, što predstavlja 7, 37% više u odnosu na 2009. godinu (3.215.050.292,67 KM), od čega je po osnovu carina i carinskog evidentiranja naplaćen iznos od 302.016.029, 25 KM, što je manje za 12, 90% u odnosu na 2009. godinu (346.757.386, 13KM), po osnovu PDV- a pri uvozu naplaćen je iznos od 2.218.844.665,04 KM, što je za 8, 60% više u odnosu na 2009. godinu (2.043.225.276, 63KM), po osnovu akcize na uvozne proizvode naplaćen je iznos od 733.644.537, 98 KM, što je za 13, 93% više u odnosu na 2009. godinu (643.969.388, 89 KM), po osnovu posebne takse (putarine) na naftne derivate naplaćen je iznos od 181.517.071, 96 KM, što je za 9, 61% više u odnosu na 2009. godinu (165.601.954, 08KM), ostalih prihoda i naknada naplaćeno je u iznosu od

16.026.707, 12 KM, što je za 3, 66% više u odnosu na 2009. godinu (15.460.912, 76KM) i poreza na promet (po upravnim rješenjima) u iznosu od 33.622, 99 KM.

U 2010. godini UIO je za učesnike u spoljnotrgovinskom prometu obezbijedila olakšice uvođenjem i primjenom pojednostavljenih carinskih postupaka, kroz omogućavanje postupka lokalnog izvoznog carinjenja, kao i carinjenja na osnovu nepotpune carinske prijave, pojednostavljenog postupka na temelju fakture i dr.

UIO je u izvještajnom periodu u drugostepenom upravnom postupku donijela 2064 rješenja povodom žalbi izjavljenih na odluke donesene od strane prvostepenih organa, dala 784 odgovora na tužbe izjavljene protiv konačnih odluka i 39 odgovora na zahtjeve za preispitivanje sudskih presuda.

U toku 2010. godine ovlaštena lica UIO su izdala 27.991 prekršajni nalog, podnijela 1082 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka, te 101 izvještaj nadležnim tužilaštvima o počinjenim krivičnim djelima. Iznos štete po Budžet po podnesenim izvještajima nadležnim tužilaštvima u 2010. godini iznosi 31.496.049,90 KM.

Značajne aktivnosti UIO bile su usmjerene na onemogućavanju nelegalnih postupanja u oblasti indirektnih poreza, pri čemu je izvršeno 17.793 pregleda i provjera kod uvoznika, izvoznika, proizvođača akciznih proizvoda i drugih lica, odnosno PDV obveznika, kako na graničnim prelazima, tako i u unutrašnjosti teritorije BiH. Kontrole i provjere su vršene u cilju sprečavanja krijumčarenja, fiskalnih prevara, poreskih utaja, kao i otkrivanja povrede propisa o indirektnom oporezivanju. U okviru ovih aktivnosti izvršeno je privremeno oduzimanje robe u vrijednosti od 1.665.261 KM. Težište kontrolnih aktivnosti je bilo usmjereno na pojačanom nadzoru i kontroli prometa derivata nafte, duvanskih prerađevina, kafe i alkoholnih pića, vezano za primjenu novog Zakona o akcizama u BiH, kao i provođenje Plana pojačanih aktivnosti pod nazivom „TEKSTIL“ gdje je vršeno pojačano praćenje robe obuhvaćene datom akcijom o pravcu kretanja i krajnje destinacije iste. UIO je u toku 2010. godine učestvovala u međunarodnim operacijama i bila nosilac operativnih aktivnosti na međunarodnom planu i to: „SHADOW IV“- usmjerena na otkrivanje krijumčarenja cigareta i drugih povreda propisa sa istim, kao i skupljanje podataka o legalnim tokovima trgovine cigaretama i duhanom i „GLOBALNI ŠTIT“ - za borbu protiv sve većeg korištenja amonijum-nitrata i drugih visokih rizičnih hemijskih prekursora korištenih od terorističkih i drugih kriminalnih organizacija za proizvodnju eksplozivnih naprava.

III ZAKONODAVNE AKTIVNOSTI

Uprava za indirektno oporezivanje je u izvještajnom periodu u okviru normativne djelatnosti učestvovala u izradi slijedećih propisa:

Zakona o akcizama u Bosni i Hercegovini

Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dodatu vrijednost

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o postupku prinudne naplate indirektnih poreza

Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o uplatama na jedinstveni račun i raspodjeli prihoda

Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o primjeni Zakona o PDV

Pravilnika o primjeni Zakona o akcizama u BiH

Pravilnika o akciznim markicama za duvanske prerađevine, alkoholna pića, voćnu prirodnu rakiju, kafu i vino

Pored navedenog Uprava je donijela značajan broj operativnih uputstva, kojima se reguliše postupanje u primjeni propisa o indirektnom oporezivanju.

IV ZAKLJUČIVANJE MEĐUNARODNIH UGOVORA

Uprava za indirektno oporezivanje primjenjuje sve međunarodne sporazume, odnosno ugovore koje je Bosna i Hercegovina zaključila sa drugim državama. UIO je zajedno sa Ministarstvom spoljne trgovine i ekonomskih odnosa provela sve pripremne aktivnosti koje su omogućile pristupanje BiH Istambulskoj konvenciji o privremenom uvozu radi primjene ATA karneta u BiH. Takođe su u UIO provedene sve pripreme za primjenu ATA karneta (administrativne, informatičke, operativna uputstva, obaveze prema Međunarodna trgovinska komora-Svjetska Federacija komora u Parizu) te je planirano da UIO od 31.03.2011. godine otpočne sa primjenom ATA karneta .

UIO od 01.01.2010.godine primjenjuje TIR karnet u BiH što znatno ubrzava i olakšava kretanje roba pod postupkom provoza.

V EVROPSKE INTEGRACIJE

UIO je u okviru svoga djelokruga rada u toku 2010. godine podnosila Direkciji za evropske integracije tražene izvještaje o napretku BiH u sprovođenju Privremenog Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, te učestvovala na sastancima Privremenog odbora BiH.

VI PLANIRANI I REALIZOVANI PROGRAMSKI ZADACI

U 2010. godini je planirano prikupljanje prihoda na jedinstvenom računu ukupno u iznosu od 5.423 miliona KM, a prikupljeno je 5.531 miliona KM što je za 2% više u odnosu na plan, a u odnosu na 2009. godinu prikupljeno je za 7% više prihoda. Neto raspoređeni prihodi veći su za 8% u odnosu na 2009. godinu što je rezultat dijelom promjene politike u oblasti indirektnog oporezivanja, te povećanog broja kontrolnih aktivnosti, a dijelom pozitivnim kretanjima u sferi privrede.

Iako je u 2010. godini evidentan dalji pad prihoda od carinskih uvoznih dažbina, što je posljedica primjene Privremenog Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju koji podrazumijeva ukidanje ili smanjenje stope carine pri uvozu roba u BiH, te je prikupljeno za 13% manje prihoda po ovom osnovu u odnosu na 2009. godinu, odnosno 44,7 miliona KM manje, ipak je u ovom izvještajnom periodu zabilježen rast ukupne naplate prihoda po osnovu indirektnih poreza za 7 % u odnosu na 2009.godinu.

VII BUDŽETSKA SREDSTVA

Zakonom o Budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2010. godinu („Službeni glasnik BiH“, broj 103/09) za Upravu za indirektno oporezivanje za 2010. godinu planiran je budžet u iznosu od **95.281.000 KM** i to, za bruto plate iznos od 59.437.000KM, naknade troškova zaposlenih iznos od 11.099.000 KM, materijalne troškove iznos od 15.270.000 KM i kapitalne izdatke iznos od 9.475.000 KM, od čega je za višegodišnja kapitalna ulaganja planirano 6.800.000 KM. Pored planiranih, na zahtjev Uprave Ministarstvo finansija i trezora BiH, je prenijelo u fiskalnu 2010. godinu nerealizovana sredstva iz 2009. godine namijenjena za višegodišnja kapitalna ulaganja u iznosu od 9.149.022,49 KM.

Višegodišnja kapitalna ulaganja planirana su za izgradnju objekata za regionalne centre Mostar, Tuzla, Banja Luka i Sarajevo, te za izgradnju objekata za granične prelaze Bijača i Gradiška. Ukupna vrijednost programa višegodišnjih kapitalnih ulaganja je 62.294.232 KM. Od planiranih višegodišnjih kapitalnih ulaganaja, koja trebaju biti realizovana do 2013. godine, do sada je nabavljeno zemljište za izgradnju objekata za regionalni centar Mostar i Tuzla.

U 2010. godine završeni su svi građevinski radovi na GP Zupci, pribavljena je potrebna dokumentacija i navedeni prelaz je otvoren za promet roba i putnika.

U sklopu investicija vođene su aktivnosti oko izgradnje objekta RC Mostar i RC Tuzla, izrađena je projektna dokumentacija, pribavljene potrebne saglasnosti za izgradnju, te izvršena eksproprijacija dijela zemljišta za izgradnju objekta RC Tuzla..

Poslove javne nabavke roba i usluga UIO je obavljala u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH. Shodno odlukama direktora o odobrenju javne nabavke, sprovedeno je ukupno 117 postupka, od kojih je uspješno okončano 88 postupaka i to: 19 otvorenih postupaka, 53 konkurentna postupka i 16 pregovaračkih postupaka. Sproveden je 41 direktni sporazum. Shodno odlukama o izboru najpovoljnijih ponuđača sačinjeni su ugovori sa dobavljačima odnosno pružaocima usluga, te svi ugovori čija ukupna vrijednost prelazi 10.000,00 KM dostavljeni Pravobranilaštvu BiH radi pribavljanja mišljenja o pravnoj valjanosti istih.

DIREKTOR

Kemal Čaušević